

Sygn. akt: WO 3/14

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Steckiewicz (przewodniczący)

SSN Edward Matwijów

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

w sprawie ppłk. rez. M. L. oskarżonego z art. 212 § 2 k.k., w przedmiocie wniosku obrońcy o wznowienie z urzędu postępowania sądowego w sprawie wyłączenia sędziów Sądu Najwyższego - Izby Wojskowej orzekających w kwestii zażalenia na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 stycznia 2014 r., o wymierzeniu oskarżonemu kary porządkowej oraz rozpoznania zażalenia na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 stycznia 2014 r. o wymierzeniu oskarżonemu kary porządkowej, zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego - Izby Wojskowej z dnia 3 kwietnia 2014 r.,

p o s t a n o w i ł:

nie wznawiać postępowania sądowego w sprawie wyłączenia sędziów Sądu Najwyższego - Izby Wojskowej orzekających w przedmiocie zażalenia na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 stycznia 2014 r. o wymierzeniu kary porządkowej oraz rozpoznania zażalenia na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 stycznia 2014 r. o wymierzeniu kary porządkowej.

UZASADNIENIE

Do Wojskowego Sądu Okręgowego w W. wpłynął akt oskarżenia przeciwko sędziemu w stanie spoczynku ppłk. rez. M. L. o popełnienie czynu określonego w art. 212§2 k.k. W toku rozprawy przed Wojskowym Sądem Okręgowym w W. ppłk. rez. M. L. został na podstawie art. 49§1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. „Prawo o ustroju sądów powszechnych” w związku z art. 70 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 2001 r. „Prawo o ustroju sądów wojskowych” ukarany karą porządkową. Zażalenie na to postanowienie wnieśli obrońcy oskarżonego.

W toku posiedzenia przed Sądem odwoławczym, w czasie przerwy zarządzonej przez ten Sąd dla zapoznania się z dokumentami przedłożonymi przez jednego z obrońców, do Sądu wpłynęły, za pośrednictwem faxu, dwa wnioski sygnowane przez oskarżonego o wyłączenie członków składu sądu od orzekania w przedmiocie zażalenia oraz innych sędziów Sądu Najwyższego - Izby Wojskowej.

Sąd Najwyższy - Izba Wojskowa postanowieniem wydanym w toku posiedzenia pozostawił wnioski w przedmiocie wyłączenia sędziów bez rozpoznania, po czym procedując dalej w kwestii zażalenia orzekł postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2014 r. o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia.

W dniu 15 maja 2014 r. do Sądu Najwyższego - Izby Wojskowej wpłynął wniosek obrońcy oskarżonego, w którym powołując się na treść art. 542§3 k.p.k. w zw. z art. 9 § 2 k.p.k. wniósł o wznowienie postępowania sądowego prowadzonego w przedmiocie wymierzenia oskarżonemu kary porządkowej zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego-Izby Wojskowej z dnia 3 kwietnia 2014 r. W uzasadnieniu wniosku - sygnalizacji podniesiono, że po wpłynięciu wniosków o wyłączenie od orzekania sędziów wyznaczonych do rozpoznania zażalenia, sędziowie ci powinni złożyć do akt stosowne oświadczenia na piśmie i powstrzymać się od udziału w sprawie, a wnioski o wyłączenie powinny być rozpoznane w sposób merytoryczny w trybie art.42 § 4 k.p.k. W tej sprawie sędziowie, których dotyczył wniosek o wyłączenie nie zastosowali się do wskazanych zasad, gdyż po naradzie wnioski o ich wyłączenie zostały przez nich rozważone i pozostawione bez rozpoznania. Takie postępowanie wypełniło, zdaniem wnioskodawcy, przesłankę nienależytego obsadzenia sądu określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zaistnienie

podniesionych okoliczności powinno, po zasygnalizowaniu tego faktu Sądowi Najwyższemu, stanowić podstawę do podjęcia przez ten Sąd z urzędu kroków mających na celu wznowienie postępowania zarówno w przedmiocie wyłączenia sędziów orzekających w sprawie zażalenia jak i w sprawie rozpoznania zażalenia na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. o wymierzeniu kary porządkowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania sporządzony przez obrońcę oskarżonego został uznany w niniejszym postępowaniu jako sygnalizacja możliwości wystąpienia, we wskazanym we wniosku postępowaniu, przesłanek z art. 439 § 1 k.p.k. i potrzeby wznowienia tego postępowania z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. Już na wstępie rozważań należało stwierdzić, że analiza sprawy nie wykazała, aby w toku postępowania doszło do uchybień wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., w tym zwłaszcza do realizacji przesłanki wskazanej w pkt. 2 tego przepisu. Wskazać bowiem należało, podążając za poglądem judykatury, że ewentualne zarzuty co do możliwości braku obiektywizmu po stronie sędziego mogą być złożone tylko na podstawie art. 41 k.p.k. i podnoszone w zwykłym środku odwoławczym w kategorii względnych przyczyn odwoławczych tylko na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k., lecz nie z zakresu bezwzględnych podstaw odwoławczych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., V KO 4/14. LEX nr 142780). Podnieść nadto należało, że zarzut naruszenia art. 41§1 k.p.k. może być (choć nie jest to kwestia jednolicie rozstrzygana w orzecznictwie Sądu Najwyższego) skutecznie podnoszony w postępowaniu kasacyjnym. Zgodnie jednak z treścią art. 542 § 3 k.p.k. do wznowienia postępowania z urzędu może dojść tylko w razie ujawnienia się uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., a więc bezwzględnych podstaw odwoławczych (z zastrzeżeniem wskazanym w art. 542§3 k.p.k. *in fine*). Obraza art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. zachodzi tylko wtedy, gdy w wydaniu orzeczenia uczestniczyła osoba podlegająca wyłączeniu na podstawie art. 40 k.p.k. (*iudex inhabilis*), a tego w omawianym postępowaniu nie stwierdzono. W tym miejscu należało nadto wskazać, że sygnalizowana we wniosku podstawa

prawną podjęcia z urzędu postępowania wznowieniowego określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. dotyczy sytuacji, gdy skład orzekający w konkretnej sprawie jest różny od tego, który przewidziany jest w ustawie jako wyłączny do rozpoznania określonej kategorii spraw, w sądzie danego szczebla i w określonym trybie. Taka sytuacja z pewnością nie zaistniała w toku rozpoznania zażalenia. Nawiązując do wywodów zawartych w uzasadnieniu wniosku podnieść należało, że w składzie sądu orzekającego o pozostawieniu bez rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego może brać udział sędzia, którego wniosek dotyczy. Zawarty w art. 41 § 2 k.p.k. zwrot o „pozostawieniu bez rozpoznania” oznacza bezskuteczność złożenia wniosku, co powoduje zakaz jego merytorycznego rozpoznania przez organ procesowy. Zakaz ten jest niewątpliwie następstwem zaistnienia okoliczności wskazanych w art. 41 § 1 k.p.k., ale może również stanowić następstwo innych okoliczności związanych choćby z ponawianiem okoliczności mających uzasadniać wyłączenie, mimo wcześniejszego wypowiedzenia się przez sąd co do nietrafności takiej argumentacji.

W końcowym fragmencie rozważań należało stwierdzić, że postępowanie wskazane w sygnalizacji, które miało być dotknięte wadą uzasadniającą wznowienie postępowania w ogóle nie mogło zostać poddane procedurze wznowieniowej. Wznowienie postępowania dotyczyć może kwestii związanych ściśle z postępowaniem rozstrzygającym w kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego. Stanowisko to ugruntowane jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008 r., IV KO 108/08, OSNKW 2008, z. 12, poz. 99, z dnia 12 czerwca 2003 r., IV KZ 16/03, OSNwSK 2003, poz. 1290, z dnia 29 października 1997 r., II KZ 130/97, OSNKW 1998, z 1-2, poz. 10). Za takie orzeczenie nie może być uznane postanowienie sądu wydane na podstawie art. 49§1 Prawa o ustroju sądów powszechnych, gdyż jego przedmiotem nie jest kwestia odpowiedzialności karnej, a jedynie odpowiedzialności za naruszenie powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 r., IV KO 118/07, Lex nr 346765).

Z tych względów Sąd Najwyższy postanowił nie wznowiać postępowania sądowego toczącego się przed tym Sądem, którego ramy zostały określone w sygnalizacji.

Pouczenie: Na niniejsze postanowienie zażalenie nie przysługuje.